

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

5 juillet 2005

PROPOSITION DE LOI**relative aux mères porteuses**(déposée par Mmes Karine Jiroflée et
Magda De Meyer)

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Développements	4
3. Proposition de loi	13

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

5 juli 2005

WETSVOORSTEL**betreffende het draagmoederschap**(ingediend door de dames Karine Jiroflée en
Magda De Meyer)

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Toelichting	4
3. Wetsvoorstel	13

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>Vlaams Belang</i>	: Vlaams Belang
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites

CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)

CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)

CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)

PLEN : Séance plénière

COM : Réunion de commission

MOT : Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden

CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)

CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)

CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)

PLEN : Plenum

COM : Commissievergadering

MOT : Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

RÉSUMÉ

Les auteurs de la proposition de loi estiment qu'il y a lieu de légiférer en matière de mères porteuses. Les enfants ne peuvent en effet devenir une marchandise. Toutefois, pour un couple stérile ou un couple homosexuel, le recours à une mère porteuse constitue dans certains cas la seule solution pour réaliser son désir d'enfant. C'est la raison pour laquelle les auteurs entendent autoriser le recours aux mères porteuses dans certaines circonstances. Celui-ci serait subordonné à des conditions strictes, telles que l'existence d'un lien de parenté génétique avec les parents demandeurs et l'obligation de conclure un contrat.

SAMENVATTING

Volgens de indiensters van dit wetsvoorstel is er nood aan een wettelijke regeling van het draagmoederschap. Kinderen mogen immers geen koopwaar worden. Voor een onvruchtbaar of homoseksueel paar is een draagmoeder in sommige gevallen echter de enige oplossing om hun kinderwens in vervulling te laten gaan. Daarom willen de indiensters het draagmoederschap in bepaalde omstandigheden toelaten. Dit gebeurt dan onder strikte voorwaarden, zoals de vereiste van genetische verwantschap met de wensouders en het sluiten van een overeenkomst.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les couples qui ne peuvent pas avoir d'enfants de manière naturelle et qui ont déjà essayé diverses techniques de procréation médicalement assistée font parfois appel à une mère porteuse, c'est-à-dire à une femme qui, au terme de sa grossesse, cède l'enfant qu'elle a mis au monde à des personnes qui sont animées d'un désir d'enfant. Bien que la demande de mères porteuses reste limitée dans notre pays, il importe de légiférer afin de prévenir certains abus.

Une étude internationale de droit comparé révèle que la maternité de substitution est le plus souvent vue d'un mauvais oeil. Certains pays comme l'Italie, l'Allemagne et la Suisse l'interdisent, tandis que d'autres pays l'autorisent, moyennant le respect d'une série de conditions strictes. En Grande-Bretagne, on applique, depuis 1990, le «*Human Fertilisation and Embryology Act*», qui pose que la femme qui a porté un enfant – cela vaut donc aussi pour une mère porteuse – est sa mère juridique, mais qui autorise le tribunal à traiter, sur le plan juridique, l'enfant nouveau-né comme étant l'enfant des parents demandeurs mariés, pour autant qu'une demande en ce sens lui a été adressée dans les six premiers mois de la naissance, que l'enfant habite chez les parents demandeurs et que l'un des parents ou les deux résident en Grande-Bretagne. Le matériel génétique doit provenir au moins de l'un des parents demandeurs et aucune rétribution ne peut être versée, sauf si le tribunal y consent.

Aux Pays-Bas, la maternité de substitution à des fins commerciales est punissable depuis 1993. La réglementation y a été affinée en 1998 par le *Planningsbesluit IVF* qui impose certaines conditions tant au couple demandeur qu'à la mère porteuse. C'est ainsi que la mère porteuse doit avoir déjà un ou plusieurs enfants et que les intéressés doivent être majeurs et avoir été suffisamment bien informés.

En Autriche, le «*Fortzpflanzungsmedizingesetz*» de 1992 règle, entre autres, les aspects juridiques de la maternité de substitution. Pour pouvoir recourir à cette solution, la femme demandeuse doit disposer d'un acte notarié certifiant que toutes les techniques utilisées pour provoquer chez elle une grossesse et pour lui permettre de mettre un enfant au monde ont échoué ou sont vouées à l'échec. En outre, il doit être établi que les parents demandeurs ont été amplement informés des conséquences juridiques et du droit inaliénable de l'enfant de connaître sa filiation.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Paren die op de gewone, natuurlijke manier geen kinderen kunnen krijgen en verschillende medisch begeleide voortplantingstechnieken hebben uitgetoetst, willen wel eens een beroep doen op een draagmoeder, een vrouw die na de zwangerschap het kind afstaat aan de personen met een kinderverwens. Hoewel de vraag naar draagmoederschap beperkt blijft in ons land, dringt zich een wettelijke regeling op om een aantal misbruiken te vermijden.

Bij een internationale rechtsvergelijking valt op dat het draagmoederschap meestal negatief wordt bejegend. Sommige landen zoals Italië, Duitsland en Zwitserland verbieden het draagmoederschap. Andere landen laten het toe mits strenge voorwaarden. In Groot-Brittannië is er sinds 1990 de *Human Fertilisation and Embryology Act*. De wet aldaar stelt als principe dat de vrouw die het kind gedragen heeft – dus ook de draagmoeder – de juridische moeder is. De wet laat de rechtbank wel toe het geboren kind juridisch te behandelen als het kind van de gehuwde wensouders. Het verzoek daartoe moet aan de rechtbank gericht worden in de loop van de eerste zes maanden na de geboorte, het kind moet bij de wensouders wonen en één van beiden of beiden moeten in Groot-Brittannië wonen. Het genetisch materiaal moet van minstens één van beide wensouders komen en er mag geen vergoeding betaald zijn, tenzij de rechtbank dit toelaat.

In Nederland wordt sinds 1993 het commercieel draagmoederschap bestraft. De wet van 1993 werd in Nederland verder verfijnd met de regeling van het *Planningsbesluit IVF* in 1998. Het *Planningsbesluit IVF* bepaalt dat zowel wensouders als draagmoeder aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen. Zo moet de draagmoeder reeds één of meer kinderen hebben, moeten de betrokkenen meerderjarig zijn en voldoende voorlicht zijn.

Het *Fortzpflanzungsmedizingesetz* van 1992 regelt in Oostenrijk de juridische aspecten van onder meer het draagmoederschap. Voor er gekozen wordt voor draagmoederschap, moet er notarieel worden vastgesteld dat alle mogelijkheden om zwanger te worden en een kind te baren vergeefs zijn geweest of geen kans van slagen hebben. Verder moet worden vastgesteld dat de betrokkenen uitvoerig zijn ingelicht over de juridische gevolgen en over het onvervreembare recht van het kind om de afstamming te kennen.

En Russie, on autorise la conclusion d'un contrat de maternité de substitution. Le matériel génétique ne peut pas être apparenté à celui de la mère porteuse. La mère porteuse peut exiger des parents demandeurs qu'ils acceptent l'enfant au sein de leur famille. Le législateur russe considère la mère porteuse comme la partie la plus faible et entend la protéger en lui donnant la possibilité d'exiger des parents demandeurs qu'ils acceptent l'enfant.

Dans la présente proposition, nous considérons – contrairement au législateur russe – que la partie la plus faible est non pas la mère porteuse, mais l'enfant. La nécessité de protéger les intérêts de celui-ci a déterminé dans une large mesure notre volonté de légiférer. L'attention se focalise trop souvent sur les problèmes de la mère porteuse et du couple demandeur et l'on oublie l'enfant. La maternité de substitution met en jeu non seulement le désir des parents et la solidarité de la mère porteuse, mais aussi les droits et le bonheur de l'enfant.

Les exemples et les expériences étrangères montrent clairement qu'une interdiction totale n'est pas indiquée, parce qu'elle priverait certaines personnes de leur seule chance d'avoir des enfants qui soient génétiquement les leurs, ce qui favoriserait les accords clandestins et le tourisme de la procréation. Dans notre pays aussi, l'expérience montre qu'il faut légiférer en vue de prévenir certains problèmes, de protéger les intéressés et de garantir la prise de décisions réfléchies. Un point essentiel est que tout commerce organisé par le biais d'intermédiaires est interdit. La mère porteuse ne peut recevoir aucune rétribution – excepté le remboursement des frais qu'elle a exposés – et les seuls intermédiaires autorisés entre le couple demandeur et la mère porteuse, ce sont des médecins. Il doit également être interdit d'offrir ses services comme mère porteuse sur internet ou dans d'autres médias. Une exception est cependant faite pour les centres de fertilité agréés. Seuls les centres désignés qui assurent l'encadrement des transactions autorisées de gestation pour autrui peuvent agir en qualité d'intermédiaire. Le rôle d'intermédiaire entre les parents demandeurs et la mère porteuse et la mission d'accompagnement de ceux-ci sont confiés aux centres de fertilité désignés à cet effet. Les centres de fertilité qui assurent l'encadrement médical, psychologique et juridique de toutes les parties concernées pendant toute la durée de la gestation pour autrui, sont désignés par arrêté royal. Les auteurs de la proposition veulent souligner l'importance d'un accompagnement médical, psychologique, juridique et social de qualité avant, pendant et après la grossesse, afin de limiter autant que possible les risques de problèmes.

Een draagmoederschapscontract is in Rusland toegelaten. Het genetisch materiaal mag niet verwant zijn aan dat van de draagmoeder. De draagmoeder kan afdwingen dat de wensouders het kind in hun gezin opnemen. De Russische wetgever beschouwt de draagmoeder als de zwakste partij en hoopt via de afdwingbaarheid van de opname van het kind door de wensouders de draagmoeder te beschermen.

In dit voorstel beschouwen we – in tegenstelling tot Rusland – niet de draagmoeder als zwakste partij, maar het kind. Het belang van het kind is voor dit voorstel een belangrijke overweging geweest om tot een wettelijke regeling te komen. Al te vaak gaat de aandacht naar vooral problemen met de draagmoeder en de wensouders, en niet naar het kind. Draagmoederschap is niet enkel een zaak van wensen van de ouders en solidariteit van de draagmoeder, maar ook van rechten en geluk van het kind.

De buitenlandse voorbeelden en ervaringen maken duidelijk dat een totaal verbod niet aangewezen is. Een totaal verbod ontnemt een aantal mensen de enige kans op genetisch eigen kinderen, wat clandestiene overeenkomsten en voortplantingstoerisme in de hand werkt. Ook de ervaringen in eigen land tonen aan dat de regels noodzakelijk zijn. Regels helpen de problemen voorkomen, beschermen de betrokkenen en garanderen een overwogen beslissing. Heel belangrijk is dat de commercie door toedoen van tussenpersonen niet wordt toegestaan. De draagmoeder mag op geen enkele manier vergoed worden – behalve voor de gemaakte kosten – en tussen het paar en de draagmoeder mogen alleen dokters staan. Diensten aanbieden via het internet of andere media moeten eveneens verboden worden. Een uitzondering hierop vormen de erkende fertiliteitscentra. Enkel de aangewezen fertiliteitscentra die de toegelaten draagmoedertransacties begeleiden, mogen als tussenpersoon optreden. De bemiddeling en begeleiding van wensouders en draagmoeder is in handen van de daartoe aangewezen fertiliteitscentra. De fertiliteitscentra die alle betrokken partijen gedurende heel het draagmoederschap medisch, psychologisch en juridisch begeleiden, worden bij koninklijk besluit aangewezen. Om risico's op problemen tot een minimum te herleiden willen de indieners van het voorstel het belang van een goede medische, psychologische, juridische en sociale begeleiding voor, tijdens en na de zwangerschap sterk benadrukken.

D'après le comité consultatif de bioéthique, il y a actuellement dans notre pays deux centres de fertilité qui réalisent des gestations pour autrui sur indication strictement médicale, à savoir l'hôpital de la Citadelle à Liège et l'hôpital Saint-Pierre à Bruxelles. Dans son avis relatif à la gestation pour autrui, le Comité consultatif de bioéthique constate que, dans la plupart des demandes traitées, la mère porteuse n'est pas la mère génétique de l'enfant. Il n'y aurait pas dans notre pays de cas de maternité de substitution reposant sur des considérations d'ordre esthétique ou des préoccupations de carrière. Il y a par contre des cas de gestation pour autrui qui sont motivés par des indications médicales telles que l'absence d'utérus ou un état de santé qui ferait courir un danger mortel à certaines femmes en cas de grossesse. Le choix d'un lien de parenté génétique avec la mère porteuse est également fait sur la base de critères médicaux. Si la mère demandeuse dispose d'ovaires normaux, on recourt plutôt au transfert d'un de ses ovules à la mère porteuse. Dans l'autre cas, l'embryon vient d'un ovule de la mère porteuse et du sperme du père demandeur. La présente proposition de loi prévoit clairement qu'il doit y avoir un lien de parenté génétique avec au moins un des parents demandeurs.

La gestation pour autrui implique qu'une femme investit toute sa personne, pendant au moins toute la durée d'une grossesse, pour permettre à autrui de réaliser son souhait de parentalité et qui a conscience que son investissement profite entièrement à autrui. La mère porteuse rend aux parents demandeurs un service de solidarité pouvant affecter profondément son intégrité physique et personnelle. La gestation pour autrui est un acte qui est accompli en accord avec des tiers qui deviendront les parents de l'enfant. La question de la parentalité est un des principaux éléments de la gestation pour autrui qui nécessitent l'adoption de règles claires. En Belgique, les parents demandeurs peuvent emmener l'enfant juste après sa naissance, bien qu'ils n'en soient pas encore les parents légitimes à ce moment-là. Pour les parents demandeurs, l'adoption est parfois le seul moyen d'acquérir la qualité de parents et ils doivent, pour pouvoir y arriver, suivre une procédure très longue qui peut soulever bien des difficultés. Le concept de la gestation pour autrui se situe dans une zone d'insécurité juridique.

La présente proposition ne règle pas le droit des couples homosexuels d'avoir recours à une mère porteuse. Pour pouvoir le régler, il faut en effet adapter la loi sur l'adoption de manière à éliminer toute discrimination entre les couples homosexuels et les couples hétérosexuels. Une étude de l'université de Gand a montré qu'en Flandre, environ 14% des lesbiennes et 8% des gays éduquent des enfants. La moitié des lesbiennes

Momenteel zijn er volgens het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek in ons land een tweetal fertiliteitscentra die het draagmoederschap onder strikt medische indicatie uitvoeren: het Citadelleziekenhuis in Luik en het Sint-Pietersziekenhuis in Brussel. Het Raadgevend Comité voor Bio-ethiek stelt in haar advies betreffende draagmoederschap vast dat bij de meeste behandelde aanvragen de draagmoeder niet de genetische moeder van het kind is. Draagmoederschap om esthetische of carrièreredenen zou in ons land niet voorkomen. Medische indicaties om over te gaan tot draagmoederschap zoals de afwezigheid van een baarmoeder of vrouwen voor wie een zwangerschap levensbedreigend zou zijn, zijn er wel. Ook de keuze voor een genetische verwantschap met de draagmoeder gebeurt op medische gronden. Als de wensmoeder normale eierstokken heeft, wordt geopteerd voor een eikel van de wensmoeder. In het ander geval wordt er gekozen voor een eikel van de draagmoeder. In dit voorstel wordt duidelijk gekozen voor een genetische verwantschap met minstens één wensouder.

Draagmoederschap houdt in dat een vrouw, gedurende minstens de zwangerschapsperiode, zich met heel haar persoon inzet om de kinderwens van anderen te vervullen, in het besef dat haar inzet volledig ten goede komt van anderen. De draagmoeder verleent de wensouders een solidariteitsdienst die mogelijk diep ingrijpt in haar lichamelijke en persoonlijk integriteit. Draagmoederschap is een daad die tot stand komt in overeenkomst met anderen, die het ouderschap over het kind opnemen. De kwestie van het ouderschap is één van de belangrijkste zaken bij draagmoederschap waarvoor een duidelijke regeling nodig is. De wensouders kunnen in ons land het kind na de geboorte meenemen, maar ze zijn op dat moment nog niet de wettige ouders. Adoptie is voor de wensouders soms de enige mogelijkheid om het ouderschap te verwerven en is op zich een aanslepende procedure die voor heel wat problemen kan zorgen. De constructie van het draagmoederschap bevindt zich in een situatie van juridische onzekerheid.

Met dit voorstel wordt voor homokoppels het recht om een beroep te doen op een draagmoeder niet geregeld. Dit kan alleen maar geregeld worden door een aanpassing van de adoptiewet. Een aanpassing van de adoptiewet dringt zich op om elke discriminatie tussen homo- en heteroparen ongedaan te maken. Uit een onderzoek van de universiteit van Gent bleek dat in Vlaanderen zowat 14% van de lesbiennes en 8% van

et des gays souhaiteraient avoir des enfants. Il y a lieu d'étendre la possibilité d'adopter aux époux et aux cohabitants de fait ou légaux de même sexe, de manière à éliminer toute discrimination. Les auteurs de la présente proposition de loi demandent dès lors avec insistance que l'on adapte la loi sur l'adoption. Les couples gays, lesbiens et bisexuels (holebi) qui ont des enfants et les couples holebi qui recourent à une mère porteuse pour réaliser leur désir d'enfant, se trouvent dans des situations qui se caractérisent par l'insécurité juridique.

La présente proposition opte en quelque sorte pour l'adoption d'un enfant avant sa conception et, à cette fin, pour la conclusion d'un contrat par les parents demandeurs avec la mère porteuse. Aucune démarche visant à provoquer une grossesse ne peut être accomplie avant la signature d'un contrat.

La présente proposition entend subordonner la gestation pour autrui à des conditions strictes et interdire toute forme de gestation pour autrui à des fins commerciales.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 3

L'article 1108 du Code civil définit les conditions essentielles pour la validité des conventions. Ces conditions sont, entre autres, le consentement de la partie qui s'oblige, sa capacité de contracter, un objet certain qui forme la matière de l'engagement et une cause licite dans l'obligation. S'il est question d'un contrat entre une mère porteuse et des parents demandeurs, les deux dernières conditions sont un obstacle. Selon l'article 1128 du Code civil, il n'y a que les choses qui sont dans le commerce qui puissent être l'objet des conventions. Le contrat en question serait en quelque sorte un contrat de location d'un utérus en tant qu'instrument de procréation et serait dès lors nul pour cause d'objet illicite. La mise à disposition d'un corps humain est contraire à l'ordre public. En outre, comme en vertu du droit à l'intégrité de la personne physique (article 1133 du Code civil), le contrat en question serait nul pour cause d'obligation illicite.

de homos kinderen opvoeden. De helft van de lesbische vrouwen en homoseksuele mannen zou graag kinderen willen. Een uitbreiding van de adoptie naar echtgenoten of feitelijk of wettelijk samenwonenden van hetzelfde geslacht, is noodzakelijk om elke discriminatie op te heffen. De indieners van dit voorstel dringen dan ook aan op een aanpassing van de adoptiewet. De juridische situatie van holebiparen met kinderen of holebiparen die een beroep doen op een draagmoeder om hun kindwens te vervullen, wordt gekenmerkt door rechtsonzekerheid.

Met dit voorstel wordt geopteerd voor een soort van preconceptuele adoptie, waarbij wensouders een overeenkomst sluiten met de draagmoeder. Geen enkele stap in de richting van een conceptie mag opgestart worden zonder allereerst een overeenkomst te sluiten.

Dit voorstel wil alle vormen van commercieel draagmoederschap verbieden en draagmoederschap toelaten onder strikte voorwaarden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 3

De vereiste voorwaarden om tot een geldige overeenkomst te komen worden door artikel 1108 van het Burgerlijk Wetboek bepaald. De voorwaarden zijn met name de toestemming van de partij die zich verbindt, de bekwaamheid contracten aan te gaan, een bepaald voorwerp als inhoud van de verbintenis en een geoorloofde oorzaak van de verbintenis. Als het gaat over een overeenkomst tussen draagmoeder en wensouders vormen de laatste twee voorwaarden een belemmering. Er wordt gesteld dat alleen zaken die in de handel zijn het voorwerp van een geldige overeenkomst kunnen uitmaken (art. 1128 BW). Een overeenkomst zou dan neerkomen op het verhuren van de baarmoeder als voortplantingsinstrument. De overeenkomst is dan nietig wegens ongeoorloofd voorwerp. Het recht op de integriteit van de fysieke persoon maakt dat het beschikbaar stellen van een menselijk lichaam in strijd is met de openbare orde (art. 1133 BW). De overeenkomst is dan nietig wegens ongeoorloofde oorzaak.

Article 4

Cet article prévoit des exceptions à l'interdiction de principe de la maternité de substitution et autorise celle-ci sous certaines conditions strictes. C'est ainsi que le traitement dispensé doit reposer sur de solides indications médicales. En effet, dans certains cas, le recours à une mère porteuse est le seul moyen, pour un couple stérile ou homosexuel, de satisfaire son désir d'enfant.

§ 1er. Selon le principe général applicable en l'espèce, la maternité de substitution ne peut être envisagée que s'il n'existe aucun moyen, pour un couple, de concevoir un enfant génétiquement apparenté. Le recours à la maternité de substitution est la solution ultime.

Pour pouvoir appliquer cette technique au bénéfice des couples dont la femme est stérile, il faut:

– que la femme soit inapte, physiologiquement, à tomber enceinte, par exemple, parce qu'elle n'a pas d'utérus (syndrome Mayer Rokitansky) ou parce que celui-ci fonctionne mal;

– qu'il soit établi qu'une grossesse plongerait la femme dans un état pathologique emportant une menace pour sa propre vie ou pour la vie de l'enfant (par exemple, après une complication survenue au cours d'une grossesse passée).

Ces deux conditions doivent être fixées par écrit par un gynécologue.

Un médecin doit indiquer par écrit quelle est la technique de fécondation qui sera appliquée et quelle sera la parenté génétique de l'enfant avec au moins un des parents demandeurs.

§ 2. Une parenté génétique doit exister entre l'enfant et au moins un des parents demandeurs.

Le contrat en question n'est valable que si l'enfant a été conçu avec les gamètes d'au moins un des deux parents demandeurs.

§ 3. Un contrat entre les parents demandeurs et la mère porteuse doit être conclu devant notaire. Aucune étape du processus de fécondation ne peut être franchie sans qu'un contrat n'ait été conclu au préalable. Le contrat doit définir les circonstances de la grossesse, les techniques de fécondation appliquées et les obligations de chaque partie. Tous les intéressés (mère porteuse et parents demandeurs) doivent être mentionnés

Artikel 4

Dit artikel voorziet in uitzonderingen op het principiële verbod op draagmoederschap en wil het draagmoederschap onder strikte voorwaarden toestaan. Daarom dienen er harde medische indicaties voor de behandeling aanwezig te zijn. Voor een onvruchtbaar of homoseksueel paar is een draagmoeder in sommige gevallen immers de enige oplossing om hun kinderwens in vervulling te laten gaan.

§1. Als algemeen principe geldt dat draagmoederschap alleen in overweging wordt genomen wanneer voor het verkrijgen van een genetisch verwant kind er geen enkele andere optie voorhanden is. Draagmoederschap is een *ultimum remedium*.

De voorwaarden om deze techniek te mogen toepassen bij paren met een onvruchtbare vrouw, zijn de volgende:

– de vrouw van het paar is fysiologisch niet in staat om zwanger te worden. Bijvoorbeeld door de afwezigheid van de baarmoeder (o.a. Mayer Rokitansky syndroom) of door een niet naar behoren functionerende baarmoeder;

– vrouwen die bij zwangerschap levensbedreigend ziek worden of het kind in gevaar brengen (bijvoorbeeld na een complicatie bij een eerdere zwangerschap).

Deze voorwaarden moeten schriftelijk vastgesteld worden door een gynaecoloog.

Een arts dient de vruchtbaarheidstechniek die zal worden toegepast en het genetisch verwantschap met tenminste één van beide wensouders schriftelijk vast te stellen.

§ 2. Tussen het kind en minstens één van de wensouders moet er een genetische verwantschap bestaan.

Deze overeenkomst is slechts geldig als het kind verwekt is met de gameten van minstens één van beide wensouders.

§ 3. Een overeenkomst tussen de wensouders en de draagmoeder wordt voor de notaris gesloten. Geen enkele stap in het bevruchtingsproces mag gestart worden zonder eerst een overeenkomst te sluiten. De overeenkomst omschrijft de omstandigheden van de zwangerschap, de toegepaste vruchtbaarheidstechnieken en de verplichtingen van elke partij. Alle betrokkenen (draagmoeder en wensouders) worden in

dans le contrat. Les noms de la mère et du père, tels qu'ils figureront sur l'acte de naissance, doivent être mentionnés dans le contrat.

§ 4. Le contrat est transmis au centre de fertilité qui encadre le processus.

Article 5

Cet article définit les conditions que la mère porteuse doit remplir pour pouvoir s'engager dans une maternité de substitution.

Ces conditions sont les suivantes:

– Eu égard au traitement à dispenser (à savoir l'accompagnement par un centre de fertilité) et au contrat qui a été conclu entre les parents demandeurs et la mère porteuse, il convient que la mère porteuse habite en Belgique;

– Il est difficile de fixer une limite d'âge absolue, mais il faut en tout cas que la mère porteuse soit majeure et ait moins de 45 ans, pour éviter que sa santé ou celle de l'enfant ne soit mise en danger. Bien que nous manquions de chiffres fiables à cet égard, nous savons que l'âge de la femme influence les risques d'une grossesse;

– Il faut que, parmi les antécédents obstétricaux de la mère porteuse, il n'y ait aucune pathologie grave qui soit de nature à accroître sensiblement le risque de complications en cas de nouvelle grossesse. Il faut donc, par exemple, que la mère porteuse ne souffre pas de maladies qui fassent obstacle à la substitution hormonale ou à la grossesse;

– La mère porteuse et son partenaire doivent subir un examen de dépistage des MST. Le résultat de cet examen doit être négatif dans l'intérêt de la santé de l'enfant et pour que l'on puisse prévenir d'éventuelles complications en cours de grossesse;

– Avant de conclure un contrat avec les parents demandeurs, la mère porteuse doit avoir eu à deux reprises au moins un entretien avec un psychiatre ou un psychologue. La consultation d'un conseiller doit permettre à la mère porteuse de contracter l'engagement en question en toute connaissance de cause et lui fournir les moyens de surmonter les difficultés éventuelles;

de overeenkomst vermeld. De namen van de moeder en de vader zoals die in de akte van geboorte zal verschijnen, worden in de overeenkomst opgenomen.

§ 4. De overeenkomst wordt overgezonden naar het vruchtbaarheidscentrum dat het proces begeleidt.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt de voorwaarden voor de draagmoeder om tot het draagmoederschap over te gaan.

De draagmoeder moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

– gelet op de behandeling (namelijk de begeleiding door een vruchtbaarheidscentrum) en de overeenkomst tussen de wensouders en de draagmoeder, is het beter dat de draagmoeder in België woont;

– een absolute leeftijdsgrens vaststellen is moeilijk. Toch wordt van de draagmoeder geëist dat ze meerderjarig is en jonger dan 45 jaar. En dit om de gezondheid van de draagmoeder en het kind niet in gedrang te brengen. Hoewel hierover betrouwbare cijfers ontbreken, weten we dat de leeftijd van een vrouw meespeelt bij de risico's van een zwangerschap;

– de obstetrische voorgeschiedenis van de draagmoeder mag geen zodanig ernstige pathologie vermelden, dat van een sterk verhoogd risico op complicaties in een volgende zwangerschap sprake is. De draagmoeder mag dus bijvoorbeeld geen ziekten hebben die een bezwaar vormen bij de hormonale substitutie of de zwangerschap;

– zowel de draagmoeder als haar partner ondergaan een SOA-screening. In het voordeel van de gezondheid van het kind en om mogelijke complicaties tijdens de zwangerschap te vermijden, mogen de resultaten niet positief zijn;

– voor het sluiten van een overeenkomst met de wensouders moet de draagmoeder minstens twee keer een onderhoud hebben gehad met een psychiater of psycholoog. Het raadplegen van een consulent moet het voor de draagmoeder mogelijk maken om de verbintenis op een weloverwogen manier aan te gaan en mogelijke moeilijkheden te overwinnen;

– La mère porteuse doit être informée des risques qu'entraîne une grossesse. Les informations fournies par un gynécologue doivent permettre à la mère porteuse de contracter en toute connaissance de cause un engagement avec les parents demandeurs;

– Durant le cycle de traitement, la mère porteuse doit prendre des mesures contraceptives pour dissiper a priori tout doute quant à la paternité.

Article 6

Cet article définit les conditions que les parents demandeurs doivent remplir pour pouvoir recourir à la maternité de substitution.

Ces conditions sont les suivantes:

– Les parents demandeurs doivent habiter en Belgique et être majeurs;

– Pour la mère demandeuse qui fait don de ses ovocytes, la limite d'âge habituelle pour une FIV est fixée à 45 ans, en fonction de la réponse ovarienne attendue à la stimulation hormonale et parce que les chances de grossesse par FIV chez les femmes de plus de 45 ans sont faibles;

– Les parents demandeurs ne peuvent opter pour la maternité de substitution que s'ils n'ont plus aucune autre possibilité d'avoir un enfant;

– Avant de conclure un contrat avec la mère porteuse, les parents demandeurs doivent avoir eu, à deux reprises au moins, un entretien avec un psychiatre ou un psychologue. La consultation d'un conseiller doit permettre aux parents demandeurs de contracter l'engagement en connaissance de cause et doit leur fournir les moyens de surmonter les difficultés éventuelles;

– Les parents demandeurs doivent subir un examen de dépistage des MST en vue de prévenir d'éventuelles complications.

Article 7

L'utilisation des gamètes du partenaire de la mère porteuse aux fins de provoquer la gestation est interdite pour exclure toute contestation de paternité par le partenaire de la mère porteuse.

– de draagmoeder moet geïnformeerd worden over de mogelijke risico's die een zwangerschap met zich meebrengt. De voorlichting door een gynaecoloog moet de draagmoeder in staat stellen om met volledige kennis van zaken een verbintenis met de wensouders aan te gaan;

– de draagmoeder treft tijdens de behandelingscyclus maatregelen ter voorkoming van zwangerschap, ten einde elke twijfel over de paterniteit reeds bij voorbaat uit te sluiten.

Artikel 6

Dit artikel bepaalt de voorwaarden voor de wensouders om tot het draagmoederschap over te gaan.

De wensouders moeten aan de volgende voorwaarden voldoen:

– de wensouders moeten in België wonen en meerderjarig zijn;

– voor de wensmoeder die zelf de eicellen levert, geldt de bij IVF gebruikelijke leeftijdsgrens van 45 jaar. Deze grens is gebaseerd op de te verwachten ovariële respons op de hormonale stimulatie en de geringe zwangerschapskans met IVF bij vrouwen boven de 45 jaar;

– bij een keuze voor het draagmoederschap hebben de wensouders voor het krijgen van een kind geen andere optie meer voorhanden;

– voor het sluiten van een overeenkomst met de draagmoeder moeten de wensouders minstens twee keer een onderhoud hebben gehad met een psychiater of psycholoog. Het raadplegen van een consulent moet het voor de wensouders mogelijk maken om de verbintenis op een weloverwogen manier aan te gaan en om mogelijke moeilijkheden te overwinnen;

– de wensouders ondergaan een SOA-screening om mogelijke complicaties te vermijden.

Artikel 7

Voor de verwekking van het kind mogen geen gameten gebruikt worden van de partner van de draagmoeder. Dit om een vordering tot betwisting van het vaderschap door de partner van de draagmoeder uit te sluiten.

Article 8

Les parents demandeurs prennent en charge la totalité des frais liés à la conclusion d'un contrat ainsi que les frais médicaux liés à la grossesse et à l'accouchement.

Article 9

Dans la présente proposition, la maternité de substitution est conçue comme une forme d'adoption d'un enfant avant sa conception, reposant sur un contrat conclu entre un couple et une mère porteuse. Les noms de la mère et du père, tels que mentionnés dans le contrat visé à l'article 5, § 2, sont inscrits dans l'acte de naissance.

Ni le parent demandeur, ni la mère porteuse, ni le partenaire ou le conjoint de celle-ci ne disposeront de l'action en contestation de maternité. Ils seront liés par le contrat.

Article 10

On ne peut pas obliger une femme à devenir mère porteuse. La décision de porter un enfant pour autrui doit reposer sur le libre arbitre.

Article 11

Il est interdit de rémunérer la mère porteuse pour sa grossesse et pour son accouchement. Il est interdit de proposer pareille rémunération à une mère porteuse, de faire de la publicité pour une telle rémunération ou de porter un enfant pour autrui en échange de biens et de services.

Article 12

Cet article interdit à toute instance, entreprise ou personne toute immixtion dans l'offre d'une mère porteuse, excepté aux services compétents des centres de médecine de la reproduction, tels que visés dans l'arrêté royal du 15 février 1999 fixant les critères de programmation applicables au programme de soins «médecine de la reproduction». Il y a lieu de faire une distinction entre la maternité de substitution d'une femme qui agit par altruisme et la maternité de substitution à des fins commerciales. Toute médiation ouverte ou à des fins commerciales entre une mère porteuse et des parents demandeurs est interdite. En règle générale, la mère porteuse et les parents demandeurs restent

Artikel 8

De wensouders dragen alle financiële kosten voor het sluiten van de overeenkomst en voor de medische kosten verbonden aan de zwangerschap en bevalling.

Artikel 9

In dit voorstel wordt het draagmoederschap opgevat als een soort van preconceptuele adoptie, waarbij een paar een overeenkomst sluit met de draagmoeder. De naam van de moeder en de vader zoals vermeld in de overeenkomst bedoeld in artikel 5, § 2 worden in de geboorteakte ingeschreven.

De wensouder noch de draagmoeder en haar partner of echtgenote zullen de vordering tot betwisting van het moederschap kunnen instellen. Zij zijn gebonden aan de overeenkomst.

Artikel 10

Een vrouw mag niet gedwongen worden tot het draagmoederschap. De beslissing om een kind te dragen voor een ander moet gebaseerd zijn op vrije keuze.

Artikel 11

De draagmoeder mag niet betaald worden voor het dragen en baren van het kind. Draagmoeders een dergelijke betaling voorstellen, publiciteit maken voor een dergelijke betaling of goederen en diensten inruilen voor een optreden als draagmoeder is verboden.

Artikel 12

Met uitzondering voor de bevoegde diensten van de centra reproductieve geneeskunde, zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 15 februari 1999 tot vaststelling van de programmatiecriteria die van toepassing zijn op het zorgprogramma «reproductieve geneeskunde», verbiedt dit artikel elke tussenkomst van een instantie, bedrijf of persoon bij het aanbieden van een draagmoeder. Het draagmoederschap, waarbij een vrouw zich om altruïstische motieven opwerpt als draagmoeder, dient onderscheiden te worden van commercieel draagmoederschap. Commercieel of openlijk bemiddelen tussen draagmoeder en wensouders is verboden. Strafrechterlijk blijven draagmoeder en wensouders in

intouchables au regard du droit pénal. L'interdiction d'organiser un marché de la médiation permet de prévenir tout abus aux dépens de mères porteuses et de parents demandeurs.

de regel buiten schot. Door het verbieden van de bemiddelingsmarkt worden misbruiken ten aanzien van draagmoeders en wensouders voorkomen.

Karine JIROFLÉE (sp.a-spirit)
Magda DE MEYER (sp.a-spirit)

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Pour l'application de la présente loi, il faut entendre par:

- «mère porteuse»: une femme qui est prête à mener à bien une grossesse dans l'intention de céder à un parent demandeur l'enfant qu'elle aura conçu;
- «parent demandeur»: homme, femme ou couple pour qui la mère porteuse conçoit l'enfant et qui assume l'autorité parentale sur l'enfant et son éducation.

Art. 3

Toute convention qui a pour objet direct ou indirect une gestation ou un accouchement pour le compte d'autrui est nulle.

Art. 4

§ 1er. Par dérogation à l'article 3, un parent demandeur peut recourir à une mère porteuse, selon les modalités définies au § 2, lorsqu'un médecin constate par écrit qu'il est physiologiquement incapable de procréer ou, le cas échéant, qu'une grossesse entraîne un risque trop grand pour la santé de la femme ou de l'enfant.

§ 2. Le recours à une mère porteuse n'est autorisé que s'il est établi qu'il existera un lien de parenté génétique entre au moins un des parents demandeurs et l'enfant qu'elle aura conçu.

§ 3. Le parent demandeur et la mère porteuse concluront un accord par acte authentique avant le début de la gestation pour autrui.

Outre cet accord et les obligations incombant à la mère porteuse et aux parents demandeurs, ladite convention doit mentionner la technique de fertilisation utilisée et le lien de parenté génétique entre la mère porteuse et le parent demandeur.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Voor de toepassing van deze wet, wordt verstaan onder:

- draagmoeder: een vrouw die bereid is een zwangerschap uit te dragen, met het voornemen het gebaarde kind aan een wensouder af te staan;
- wensouder: man, vrouw of koppel voor wie de draagmoeder het kind baart en die het ouderlijk gezag en de opvoeding van het kind op zich neemt.

Art. 3

Iedere overeenkomst die een zwangerschap of bevalling ten behoeve van derden tot rechtstreeks of onrechtstreeks doel heeft, is nietig.

Art. 4

§ 1. In afwijking van vorig artikel kan een wensouder, op de wijze als bedoeld in § 2, een beroep doen op een draagmoeder als een arts schriftelijk vaststelt dat de wensouder fysiologisch onmogelijk zwanger kan worden of in voorkomend geval de zwangerschap een te groot risico inhoudt voor de gezondheid van de vrouw of van het kind.

§ 2. Dit beroep op een draagmoeder is uitsluitend toegestaan indien genetische verwantschap bestaat tussen minstens één wensouder en het kind dat door de draagmoeder zal gebaard worden.

§ 3. De wensouder en de draagmoeder sluiten bij authentieke akte hun akkoord vooraleer het draagmoederschap start.

Deze overeenkomst vermeldt naast dit akkoord met de verplichtingen voor draagmoeders en wensouders, de toegepaste vruchtbaarheidstechniek en de genetische verwantschap tussen de draagmoeder en de wensouder.

Elle doit mentionner également les nom, les prénoms et le domicile de la mère porteuse et du parent demandeur.

Le Roi détermine les modalités selon lesquelles la convention doit être établie.

§ 4. Le notaire instrumentant transmettra une copie de l'acte authentique au service compétent du centre de médecine de la reproduction visé par l'arrêté royal du 15 février 1999 fixant les normes auxquelles les programmes de soins «médecine de la reproduction» doivent répondre pour être agréés.

Art. 5

Pour pouvoir être mère porteuse, une femme doit satisfaire aux conditions suivantes:

- être domiciliée en Belgique;
- être majeure et âgée de moins de 45 ans;
- avoir déjà donné naissance à un enfant sans complication;
- avoir subi préalablement un test MST dont le résultat a été négatif; le cas échéant, le partenaire de la mère porteuse aura également dû subir un test MST, dont le résultat a été négatif.
- avant la signature de l'acte authentique visé à l'article 4, § 3, avoir eu au moins à deux reprises un entretien avec un psychiatre ou un psychologue attaché à un centre de fertilité;
- avoir été informée par un gynécologue de tous les risques possibles d'une nouvelle grossesse pour sa santé personnelle et pour celle de l'enfant;
- se déclarer d'accord de prendre, pendant le cycle du traitement, des mesures en vue de prévenir une autre grossesse.

Art. 6

Pour pouvoir être parent demandeur, il faut satisfaire aux conditions suivantes:

- être domicilié en Belgique;
- être majeur;

In de overeenkomst worden eveneens de naam, de voornamen en de woonplaats van de draagmoeder en de wensouder vermeld.

De Koning bepaalt de verdere procedures voor het opstellen van de overeenkomst.

§ 4. Een kopij van de authentieke akte wordt door de instrumenterende notaris overgezonden aan de bevoegde dienst van het centrum reproductieve geneeskunde, bedoeld in het koninklijk besluit van 15 februari 1999 tot vaststelling van de programmatiecriteria die van toepassing zijn op het zorgprogramma «reproductieve geneeskunde».

Art. 5

Om draagmoeder te zijn moet men voldoen aan volgende voorwaarden:

- in België woonachtig zijn;
- meerderjarig en jonger dan 45 jaar zijn;
- zonder complicaties een eigen kind gebaard hebben;
- medisch vrij bevonden zijn van seksueel overdraagbare aandoeningen; in voorkomend geval dient ook de partner van de draagmoeder vrij te worden bevonden van seksueel overdraagbare aandoeningen;
- voor het sluiten van de authentieke akte, bedoeld in artikel 4, § 3 minstens twee keer een onderhoud hebben gehad met een psychiater of psycholoog verbonden aan een fertiliteitscentrum;
- voorgelicht zijn door een gynaecoloog over alle mogelijke risico's voor de gezondheid voor zichzelf en voor het kind van een nieuwe zwangerschap;
- zich akkoord verklaren tijdens de behandelingscyclus maatregelen ter voorkoming van een andere zwangerschap te nemen.

Art. 6

Om wensouder te zijn moet men voldoen aan volgende voorwaarden:

- in België woonachtig zijn;
- meerderjarig zijn;

– disposer d'une déclaration au sens de l'article 4, § 1er;

– avoir eu au moins à deux reprises un entretien avec un psychiatre ou un psychologue avant la signature de l'acte authentique visé à l'article 4, § 3;

– ne pas avoir dépassé l'âge de 45 ans, pour la mère demandeuse qui donne ses ovocytes;

– avoir subi des examens de dépistage des MST dont les résultats ont été négatifs, pour le ou les parents demandeurs dont un ovocyte, le sperme ou les gamètes sont utilisés en vue de provoquer une grossesse chez la mère porteuse.

Art. 7

Le partenaire de la mère porteuse ne peut pas donner de gamètes en vue de la gestation pour le compte du parent demandeur.

Art. 8

Le parent demandeur prend à sa charge les frais liés à la conclusion du contrat, les frais liés à la grossesse et les frais liés à tous les examens médicaux prescrits par la loi.

Art. 9

Le nom du parent demandeur est mentionné dans l'acte de naissance. À cet effet, l'acte notarié visé à l'article 4, § 3, est transmis à l'officier de l'état civil.

Toute contestation de la filiation maternelle ou paternelle élevée en application des articles 312 ou 332 du Code civil par le parent demandeur ou la mère porteuse et, le cas échéant, par le partenaire de la mère porteuse, est irrecevable.

Art. 10

Est puni d'une peine d'emprisonnement de 5 à 10 ans et d'une amende de 500 à 20.000 EUR ou de l'une de ces peines seulement, quiconque exerce une quelconque forme de contrainte sur une personne en vue de l'obliger à devenir mère porteuse.

– beschikken over een verklaring als bedoeld in artikel 4, § 1;

– voor het sluiten van de authentieke akte, bedoeld in artikel 4, § 3, minstens twee keer een onderhoud hebben gehad met een psychiater of psycholoog;

– indien de wensouder de eicellen levert mag zij de leeftijdsgrens van 45 jaar niet overschrijden;

– indien de eikel van de wensouder, het sperma van de wensouder of beide gebruikt worden bij de bevruchting van de draagmoeder, dient van te voren vastgesteld te zijn dat de betrokken wensouder niet lijdt aan een seksueel overdraagbare aandoening.

Art. 7

De partner van de draagmoeder mag geen gameten leveren voor de zwangerschap ten behoeve van de wensouder.

Art. 8

De kosten verbonden aan het sluiten van de overeenkomst en de kosten verbonden aan de zwangerschap evenals alle andere geneeskundige onderzoeken die deze wet oplegt, worden gedragen door de wensouder.

Art. 9

In de akte van geboorte wordt de naam van de wensouder vermeld. Daartoe wordt de notariële akte, bedoeld in artikel 4, § 3 overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Een vordering tot ontkenning van het ouderschap overeenkomstig de artikelen 312 of 332 van het Burgerlijk Wetboek door de wensouder of de draagmoeder, en in voorkomend geval de partner van de draagmoeder, is onontvankelijk.

Art. 10

Wordt gestraft met een gevangenisstraf van 5 jaar tot 10 jaar en een geldboete van 500 tot 20.000 euro of een van deze straffen, hij die enigerlei vorm van dwang uitoefent opdat een persoon draagmoeder zou zijn.

Art. 11

Est puni d'une peine d'emprisonnement de 10 à 15 ans et d'une amende de 1.000 à 40.000 EUR ou de l'une des ces peines seulement, quiconque rémunère une mère porteuse ou une femme qui souhaite devenir mère porteuse, propose une telle rémunération, fait de la publicité en faveur de cette rémunération ou propose à une personne de servir de mère porteuse en échange de biens et de services.

Art. 12

Sauf en ce qui concerne les services compétents des centres de la médecine de la reproduction, visés à l'arrêté royal du 15 février 1999 fixant les critères de programmation applicables au programme de soins «médecine de la reproduction», il est interdit:

– de prendre l'initiative, de participer ou d'agir en tant qu'intermédiaire ou de faire appel à un intermédiaire en vue de négocier ou de conclure un arrangement avec une mère porteuse ou une femme qui souhaite devenir mère porteuse;

– de mettre sur pied une organisation qui incite les femmes à devenir mères porteuses, de payer directement ou non ou d'indemniser de quelque manière que ce soit les mères porteuses ou les femmes qui souhaitent devenir mères porteuses;

– de faire de la publicité pour la maternité de substitution, d'en vanter les mérites ou de la promouvoir publiquement par quelque moyen que ce soit;

– de faire connaître, par le biais d'annonces publicitaires ou d'autres médias, son désir de devenir parent demandeur.

Quiconque enfreint ces dispositions est puni d'une peine d'emprisonnement de 5 à 10 ans et d'une amende de 500 à 20.000 EUR ou de l'une de ces peines seulement.

1er juin 2005

Art. 11

Het is op straffe van een gevangenisstraf van 10 tot 15 jaar en een geldboete van 1.000 tot 40.000 euro of een van beide straffen alleen, verboden een draagmoeder of een vrouw die draagmoeder wenst te worden te betalen, een dergelijke betaling voor te stellen, publiciteit te maken voor een dergelijke betaling of goederen en diensten in te ruilen voor een optreden als draagmoeder.

Art. 12

Behoudens wat betreft de bevoegde diensten van het centrum reproductieve geneeskunde, bedoeld in het koninklijk besluit van 15 februari 1999 tot vaststelling van de programmatiecriteria die van toepassing zijn op het zorgprogramma «reproductieve geneeskunde», is het verboden:

– initiatief te nemen, deel te nemen of op te treden als tussenpersoon of een beroep te doen op een tussenpersoon met de intentie te onderhandelen of afspraken te maken met een draagmoeder of een vrouw die draagmoeder wenst te worden;

– een organisatie op te starten die vrouwen aanzet tot het draagmoeder zijn, draagmoeders of vrouwen die draagmoeder wensen te worden al dan niet rechtstreeks betaalt of op enigerlei wijze vergoedt;

– reclame te maken voor het openbaar aanprijzen of promoten van het draagmoeder zijn via enig middel;

– de wens om wensouder te worden kenbaar te maken via advertenties of andere media.

Hij die deze bepalingen overtreedt, wordt gestraft met een gevangenisstraf van 5 jaar tot 10 jaar en een geldboete van 500 tot 20.000 euro of een van deze straffen alleen.

1 juni 2005

Karine JIROFLÉE (sp.a-spirit)
Magda DE MEYER (sp.a-spirit)